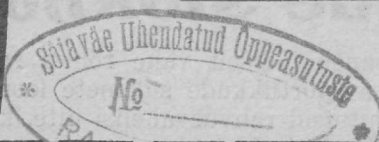

EESTI SPORDILEHT

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU * JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄÄLEKANDJA *

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti. Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

IX. aastakäik.

Reedel, 7. detsembril 1928. a.

IX. aastakäik.

Läti paremad kergejõustikus

Üksikud tagajärjed Eestist kõrgemal.

Läti on möödunud hooajal teinud kergejõustikus tugevaid edusamme. Mitmel alal on lätlaste tippsaavutused paremad Eesti omadest, kuid üldise tasapinna poolest jäävad nad pea igal alal meist järele.

Meie kaastööline teatab järgmised Läti paremad saavutused 1928. aasta suvel: 60 m: 7,2 — A. Rudzitis, Megalis, Gedvilo, Sibris, Petersons; 7,3 — Roze, Kivitis, Celms, Grebзде; 7,4 — Glikmans, Bergs, Nusbergs, Riemers ja Poriets.

100 m: 11,1 — A. Rudzitis; 11,2 — Megals; 11,3 — Baggs, Kivitis; 11,4 — Jekkals, Eglits; 11,5 — Schenbruns; 11,6 — Glikmans, Nusbergs.

200 m: 22,0 — A. Rudzitis; 23,2 — Kivitis; 23,8 — Glikmans; 24,0 — N. Muzis; 23,1 — Baggs; 24,2 — Bechmans.

400 m: 51,4 — Marvé; 54,6 — Dekschenieks; 54,9 — Pilainis; 55,0 — Martinfelds.

800 m: 2.02,6 — Petkevitschs; 2.03,8 — Marvé; 2.05,2 — Martinfelds; 2.08,0 — Dekschenieks; 2.10,3 — Daugulis; 2.10,4 — J. Rudzitis.

1000 m: 2.35,1 — Petkevitschs; 2.43,0 — Martinfelds; 2.45,0 — Marvé; 2.49,2 — J. Rudzitis.

1500 m: 4.09,2 — Petkevitschs; 4.17,7 — Martinfelds; 4.23,0 — J. Rudzitis; 4.26,0 — Dekschenieks; 4.26,2 — Puke.

2000 m: 5.43,0 — Petkevitschs; 6.06,0 — Martinfelds; 6.26,5 — Apsalons; 6.32,2 — Schors.

3000 m: 8.54,2 — Petkevitschs; 9.27,3 — Zimmermans; 9.35,2 — Puke; 9.45,0 — J. Rudzitis; 9.45,1 — Martinfelds.

5000 m: 15.04,0 — Petkevitschs; 16.15,6 — Zimmermans; 16.21,3 — Puke; 16.40,0 — Martinfelds; 16.54,8 — Uksche; 16.58,2 — Bubenko.

10.000 m: 32.48,6 — Petkevitschs; 34.27,3 — Puke; 35.34,2 — Bubenko; 36.50,8 — Zvaigzne.

Tund: 16.821,05 — Motmillers; 16.115,80 — Tjaks; 16.033 — Martinfelds; 15.738 — Riekstinsch; 15.584,80 — Uksche; 15.534,45 — Zvaigzne.

Motmillers on jooksnud peale selle: 15 km — 56.37,8; 20 km — 1.12.54,0; 25 km — 1.31.27,0; 35 km — 2.13.37,0 ja maraton 2.53.17,0.

110 m tõk.: 16,4 — Jekkals; 17,4 — Dimze; 17,6 — Dekschenieks; 20,8 — Dravnieks.

Kaugus h-ga: 6.84 — A. Rudzitis; 6.70 — Bergs; 6.58 — Baggs; 6.56 —

Kolmik: 13.01 — Dimze; 12.98 — Bergs; 12.62 — Jekkals, Riemers; 12.06 — Matuzs; 12.02 — Petrovskis.

Kuul: 13.96 — Dimze; 13.62 — Rozenbergs; 12.83 — V. Muzis; 12.24 — Tschusche; 12.11,5 — Kibilds.

Kuul mõl.: 24.84 — Dimze; 23.27 — Rozenbergs; 22.60 — V. Muzis; 22.59 — Kibilds.

Ketas: 44.29 — Jordans; 43.05 — Rozenbergs; 39.92 — V. Muzis; 38.26 — Jaunzems; 37.84 — Schenbruns; 37.35 — Dimze.

Ketas mõl.: 73.47 — Jordans; 70.69 — Rozenbergs; 64.75 — Jaunzems.

Oda: 57.69 — Jurgis; 55.76 — Rode; 50.74 — Malkolms; 49.70 — Sakss; 49.64 — Grebзде; 48.90 — Kikuts; 47.59 — Gedvilo.

Oda mõl.: 92.06 — Jurgis; 83.61 — Malkolms; 76.31 — Gedvilo.

Vasar: 35.30 — Jordans; 30.83 — Eglits; 30.95 — Brugis.

Raskus 25 kg: 8.77 — Jordans; 7.53 — Tschusche; 7.39,5 — Brugis.

Naisvõistlused.

60 m: 7,9 — Daukscha; 8,5 — Karlson; 8,6 — Smurge; 9,0 — Andersone; 9,2 — Zvejniek, Maldone.

100 m: 13,0 — Daukscha; 13,2 — Liepiena; 13,3 — Karlson; 13,5 — Chmizovska.

400 m: 1.05,6 — Chmizovska; 1.07,6 — Krumina; 1.12,3 — Natanson; 1.12,5 — Povalo-Schikovska.

1000 m: 3.27,9 — Krumina; 3.43,0 — Natanson; 3.45,5 — Andersone.

Kaugus: 4.98 — Daukscha; 4.97 — Liepiena; 4.88,5 — Chmizovska; 4.67 — Karlson.

Kõrgus: 1.41 — Chmizovska; 1.37 — Smurge; 1.35 — Krumina; 1.34,4 — Karlson; 1.33 — Linkune.

Oda (600 gr.): 33.83 — Karlson; 29.90 — Chmizovska; 29.45 — Zvejniek.

Ketas (1 kg.): 33.42 — Karlson; 31.98 — Lukstina; 27.61 — Daukscha; 26.44 — Chmizovska.

Kuul (4 kg.): 10.89 — Karlson; 9.84 — Daukscha; 9.61 — Chmizovska; 8.96 — Lauz; 8.85 — Lukstina; 8.62 — Birina.

Ad. Plum.

Läti paremad sprinterid A. Rudzitis ja Daukscha.

Kivitis; 6.52 — Jekkals; 6.50 — Grebзде; 6.49 — Schenbruns; 6.48 — Petersons; 6.45 — Sakss; 6.40 — Dimze.

Kaugus h-ta: 2.84,5 — Veinbergs; 2.79 — Jurgis; 2.76 — Muzis; 2.75 — Dimze.

Kõrgus h-ga: 1.81 — Dimze; 1.72 — Zakevicz, Petrovskis; 1.70 — Jekkals, Bergs; 1.67 — Jurgis, Baggs; 1.66,5 — A. Rudzitis.

Kõrgus h-ta: 1.40 — Storigvo; 1.35 — Jurgis, Dimze.

Teivas: 3.33 — Bergs; 3.30 — Sakss; 3.10 — Dimze; 3.00 — Kikuts, Balodis.

Kilde Stokholmi teekonnalt.

Eesti paneb üldiselt vähe rõhku rahvusvaheliste sportlike sidemete loomisele. On mitmeid rahvusvahelisi liite, kus Eesti veel liige ei ole ja ka muud liitudevahelist läbikäimist pole meie liitude kohta märkida. Seepärast teatakse ka Eesti spordist välismaadel hoopis vähe. On kuuldud ainult, et meil olevat mõningaid üksikuid sportlasi.

Maa, kes Eestist kahtlemata rohkem informeeritud, on Rootsi. Kuid selleks on tulnud Rootsil ka võrdlemisi vaevarikast teed käia. Näit. pidi Rootsi jalgpalliliidu esimees A. Johansson spetsiaalselt asuma õppima Eesti keelt, et ammutada omale informatsiooni E. Spordilehest. Praeguseks oskab ta seda juba niivõrd, et kohe leidis üles õigekirjutuse vead E. kehakultuuri aastaraamatust.

*

Meil on tihti lanseeritud ajakirjanduse teateid jalgpalli maavõistluste üle Norraga — et nüüd tulevad norralased Tallinna, et nüüd kutsuvad norralased eestlasi Oslosse. Norra jalgpalliliidu esimees dr. Ramm ja abiesimees insener Eie kuulasid Stokholmis neid teateid imestusega. Nad kuulsid nüüd esimest korda alles, et eestlastel on soov Norraga maavõistlusi pidada. Põhimõtteline nõusolek maavõistluste pidamiseks ei jäänud tulemata, kuigi tegelikult võivad kerkida selleks mõningad raskused.

Norras ollakse nimelt puht-amatörismi austajad ja see ei luba liitu võtta enesele kaela sarnast maavõistluste koormat, mis sunniks paremaid mängijaid astuma paratamatult üle amatörismi piiridest. Maavõistluste arvu maksimumiks suve jooksul peavad norralased viit. Tänavu on neil nelja kohta juba kindlad lepped olemas, — seega võib viienda peale kandideerida Eesti.

*

Rootsi riikliku spordiliidu 25. a. juubeli pidustused möödusid suure toredusega, nagu seda juba ajalehtedes märgitud. Ei taha laskuda enesekiitusele, kuid võib öelda, et Eesti delegatsiooni esinemine õnnestus Stokholmis ootustest paremini. Eestlastele näidati seevõrd tähelepanu, et mõned naabrid meie peale muutusid lausa kaadedateks.

Eesti saadikul Stokholmis dr. Fr. Akeleil oli meie saabumise üle tuline heameel, sest pidustused viidi läbi täiel määral riiklikus ulatuses.

*

SVUL, Soome spordi keskliit umbkaudselt, kes Rootsi kõige paremas vahekorras ei seisa, ei saanud oma esindajad Stokholmi. Seal oli esindajaid Soome palli-, uisu- ja Soome-Rootsi liidult. Et olukord töötas kujuneda piinlikuks, telegrafeeris üks Soome esindaja välisministrile, et see astuks samme SVUL'i volituste üleandmiseks Soome palliliidu esindajale. Volitus tuligi.

*

Läbirääkimistel Rootsi-Eesti maadlusmaavõistluste korraldamise asjus teatas maadlusliidu esimees Råberg, et ta peab Eesti 6-mehelist meeskonda tugevaks, kui seda on Soome 6-meheline esindus (Rootsi-Soome maavõistlusel on kumbaltpoolt 12 meest).

Råbergil on kavatsus olnud ka Stokholmis korraldada maailma nelja parima

maadlusrahva vahelist maavõistlust, kus esindatud oleks olnud Rootsi, Soome, Saksa ja Eesti igauks 6 mehega.

Eesti-Rootsi maadlusmaavõistluste pidamiseks võib tulla kõne alla ainult jaanuarikuu, sest veebruaris on Euroopa esivõistlused vabamaadluses, märtsis Rootsi esivõistlused ja aprillis Euroopa esivõistlused prantsusmaadluses. Kui tehniliste eeltöödega jaanuariks korda ei saada, tuleks maavõistlus pidamisele tuleva aasta sügisel.

*

Ka Rootsi-Eesti kergejõustiku maavõistluste pidamise üle oli Stokholmis kõnet. Rootslased on maavõistluste pidamisega nõus, kuid raskusi teeb aineiline külg. Kergejõustikku käiakse Rootsis suhteliselt sama vähe vaatamas kui meilgi. Peab olema ainult kõmavate nimedega kergejõustiklased väljas, et kulused otsotsaga tasakaalu viia. Eestlastel ei ole aga praegu kõmavaid nimesid.

Ka ei ole rootslasi praegu eestipoolse juuremaksugi puhul mõtet tuua Tallinna võistlenu. Meie oleksime praegu veel liig nõrgad konkureerimiseks Rootsi. Jääb meie kergesportlaste endi huviks kiire väljasirgumine, nime tegemine endile, siis ei ole ühenduse pidamiseks Rootsi minneid raskusi. Vast võib see juba sündida 2—3 aasta pärast!

*

Rootsi jalgpalliliit, rikkaim seal, on oma jalgpallikindrali juhtimisel valmis pidama Eestiga maavõistlusi igasuguse riisiko juures. Kahjuks ei näi aga meie jalgpalliliit küllalt lugu pidavat meie sealtpoolsest hindamisest.

Rootsi jalgpalliliit oli saatnud 20. okt. Tallinna kirja maavõistluste ettepanekuga, kuid vastust oodati meie Stokholmis viibimiseni seal asjata. Aastakoosolekul tulid aga maavõistluste tähtpäevad kinnitamisele. Eesti mittevastamisest oleks võinud välja lugeda loomulikult, et ta ei taha Rootsi suhteid pidada, kuid A. Johansson tõlgitses asja siiski nii, et Eestile ei meeldi arvata vasti oktoobrikuuks ette pandud tähtaeg ja tegi omapoolse paranduse, et maavõistlus võiks aset leida ka 9. juunil Malmös.

*

Väga meeldiv härra oli ka tuntud võimlemise reformaator major Thulin, kes Eestit tahab tutvustada Rootsi uuendatud võimlemissüsteemiga. Sõit Eestisse sünniks rootslaste endi kulul juunikuul. 28-liikmeline nais- ja meesgrupp esineks Tallinnas ja Tartus kehalise kasvatuse instituudis.

*

Rootsi spordiliikumise juhtiv koosseis on tugeva aristokraatliku ilmega, kuid ometigi tegelikult väga demokraatlik. Rootsi kroonprints võis deklareerida, et klassivahed on Rootsi spordis täiesti võrad ja terve liikumine seisv kõrgemal poliitikast.

Rootsi spordis ei tunta sarnast inetut lõhenemist, nagu meie seda näeme Soomes ja mida püütakse tekitada ka meil. Rootsis on rohkesti tööliisspordi organisatsioon, kuid Rootsi sportlased tunnevad endid ikka eestkätt rootslastena ja sportlastena ja see ütleb kõik. Rootsi spordi eest astutakse välja ühiselt.

Rootsi spordiliidud ei tee ka mingeid

takistusi oma liikmetele läbikäimiseks näit. Vene sportlastega, kes ei seisa rahvusvahelistes spordiliitudes. Venelased on Stokholmis võistelnud jalgpallis ja poksis.

*

Meie Stokholmis viibimisel kestis seal veel jalgpalli hooaeg. Staadionil võistlesid sõprumatschis 2. klassi kuuluv Djurgarden ja 1. klassi kuuluv AJK. Üllatuslikult tuli võitjaks esimene 4:3. Võit tuli penalty läbi, kuid kord oli Djurgarden seisnud juba juhtimisel 3:0 ja poolaja seis oli 2:0. Mäng oli mõlemalt poolt finessirikas.

*

Läbisõidul Soomes oli võimalik tutvuneda Helsingi kauni ujulaga, käia 65 kraadi kuumal laval ja 17-kraadilises basseinis, kus üks ots 3½ meetrit sügav. Poidid muud kui tegid aga saltosid hüppelaualt ja summisid crawlit.

Väga populaarne sport on Helsingis keegel, bowling, milleks rohkesti eeskujulikke sisseseadeid. „Systema“, keegliroomis on üksinda 12 teed. Meie primitiivsed keeglid ei kannu üldse sarnast nimetust välja. Soome keegliseaded impoteeritakse otse Ameerikast 60 tuhat Soome marka tükk. Katsusime ka Helsingis heita keegleid ja nende ridade kirjutaja purustas käest lipsatava munaga ühe keeglitee kõrval seisva samba.

Ka talvist tennist praktiseeritakse Helsingis laialt. Helsingis on üksinda kuus kaetud tennisvälja.

*

Raskeks palaks olid Stokholmi teekonnal meresõidud, mis sündisid võrdlemisi priske tuulega (tormikatastroofid üle Euroopa). Sõbralikul nõuandel vitsutasime kered õige tublisti täis ja kinnitasime tusedate „Valydoli“ troppidega, nii et merehaigusest pääsime peaaegu õnnelikult.

H. T.

Rootsi maavõistlused.

Rootsi on pidanud möödunud aastal üldse 25 maavõistlust. Neist on ta võitnud 16, kaotanud 8 ja lõpetanud viigiga ühe. Võistluste tagajärjed on: jääpallis — Soome-Rootsi 3:1, Rootsi-Norra 6:1, ping-pongis — Rootsi-Taani 5:4; poksis — Rootsi-Norra 7:1, Saksa-Rootsi 5:3, Rootsi-Taani 6:2, Rootsi-Norra 7:1; maadluses — Rootsi-Norra 6:0, Rootsi-Soome 13:11; jalgpallis — Rootsi-Norra 6:1, Poola-Rootsi 2:1, Rootsi-Läti 4:0, Rootsi-Eesti 1:0, Austria-Rootsi 3:2, Rootsi-Soome 3:2, Rootsi-Saksa 2:0, Taani-Rootsi 3:1; golfis — Saksa-Rootsi 8:4; jäähokis — Rootsi-Tschehhoslov. 3:0, Rootsi-Poola 2:2, Kanada-Rootsi 11:0, Rootsi-Schveits 4:0, Rootsi-Inglise 3:1; tennises — Tschehhoslovakkia-Rootsi 5:0, Rootsi-Taani 5:0.

Ameeriklased hülgavormis.

Palo Altos, Kalifornias, peeti üliõpilaste võistlusi hülgavate tagajärgedega. W. R. Edmonds, Stanford, hüppas teibaga uue maailmarekordi 4.31 (end. S. Carri 4.26,7). King hüppas 1.95 kõrgust, Krenz tõukas 15.02 kuuli ja Spencer jooksis 48,0 400 meetrit.

— Ameerika kiirusutajad tulevad eeloleval talvel võistlenu Euroopasse. Esimene start on neil ette nähtud 9. ja 10. veebruaril Oslos.

Kiirusutamise tehnika.

Otsesõit.

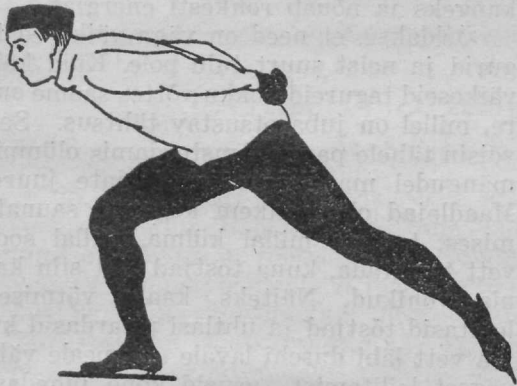
Kui uisutaja, kes varem liuglenud liht-
raudadel, astub esimest korda Norra uis-
kudele, ei taha need kuidagi kuulata tema
sõna. Tera pikkuse ja sirguse tõttu libi-
sevad Norra raudad haruldaset hästi ja
peavad seejuures tugevasti kinni neile
kord antud suunast.

Kehaga ei saa muuta Norra uiskude
liikumise suuna, nagu harilikude liurau-
dade juures, nad lähevad ikka omasoodu
edasi. Pööre on võimalik ainult „ülejala-
astumisega“. Liuglemise kergus on ni-
ivõrd suur, et sõit harilikudel liuraudadel
tundub Norra uiskude kõrval kui aeglane
käik jooksu kõrval.

Tuleb kulutada mitu päeva enne, kui
vilunud uisutaja suudab kohaneda Nor-
ra uiskude iseäraldustega.

Kui uisutaja tunneb ennast juba enam-
vähem olevat kodus Norra uiskudel, asub
ta kiirusutamise otsesõidu tehnika õppi-
misele.

Kõige paremaks õpetuseks selle teh-
nika omandamisel on meisteruisutajate
stiili jälgimine. Kuid seda ei saa siiski ko-
peerida, vaid omandada teatud kohastami-
suga oma keha iseäraldustele.

Otsesõit.

Otsesõidu tehnika peatülesanne on või-
malikult pika sammu saavutamine. Sel-
leks on tarvis välja töötada hästi tugev,
kuid elastiline ja pehme jalatõuge ja
omandada kiirus keha ja osalt isegi kaela
väikeste kuid tähtsate liigutuste teostami-
sel, mis suurendavad jalatõuke mõju.

Esialgset sammu väljaarendamist on
soovitav ette võtta ilma käte abita, s. o.
hoides neid seljal. Käed on kiirusutami-
sel tarvilikud ainult liikumise kiirendami-
seks, mingil tingimusel aga mitte tasakaa-
lu hoidmiseks. Seepärast on soovitatav kiir-
uisutamist õppida ikka „ilma käteta“ ja
vast alles peale kindla tehnika ja tasakaa-
lu omandamist lasta need tegevusse.

Käed peavad lamama seljal umbes rist-
luude kõrgusel, kus juures ühe käe sõrme-
dega hoitakse ümber teise käe randme.
Käed peavad lamama vabalt, rahulikult,
ilma ühegi pingutuseta. Kere peab olema
paenutatud ette, peaaegu kuni horitson-
taal-seisuni, pea seejuures siiski tõstetud
üles ja pilk juhitud ette.

Kere kummardamise tarvidus on
jalgade tööst, mis õigeks äratõukeks pea-
vad täiesti vabalt sirguma taha, mis ei ole
võimalik kere vertikaalsel hoiul. Äratõuge
ise sünnib sel momendil, mil tõukejalg
asub otse kere all. 135° all põlvest paenu-

tatud jalg sirgneb ja toetudes terve raua
teraga jääle teeb vetruva ja tugeva tõuke
taha, osalt ka küljele.

Vaba jalg asetatakse jääle pehmelt,
hääletult, vahenditult tõuke eel, kusjuures
raud seatakse õige väikse nurga alla liiku-
mise suunale (mitte enam kui 15°).

Kohe peale äratõuget viiakse keha ras-
kus eelmisele jalale, kuna tõukejalg sir-
gudes tõuseb jäält. Kere raskuse ülevii-
mine teostatakse tugevalt, kuid pehmelt,
suurendades seega eelmise jala ettesaat-
mist. Seejuures on tarvis pidada silmas,
et kere liigutus satuks kokku uisu suuna-
ga, muidu hakkab keha võnkuma küljele,
mis toob kaasa kiiruse kahanemise ja ta-
sakaalu kaotamise, mida peab sel juhul
uuesti jalule seadma igal sammul

Kere õige suun märgitakse sellega, et
eelmise kõverdunud jala põlv satuks otse
rinna keskkoha alla. Kui algaja kiirusu-
taja kohe alguses ei jälgi selle järele, võib
ta jäädavalt rikkuda enese stiili.

Algajatel tuleb ilmsiks ka viga, et ke-
re kõigub igal sammul üles ja alla. Sel-
lest tuleb samuti hoiduda, kuna see kahan-
dab kiirust ja väsitab.

Tõukejalg eemaldub peale tõuget jäät,
kuid ei tohi tõusta liig kõrgele õhku. Kui
uisutaja rebib jalga liiga kõrgele, siis näi-
tab see, et uisutaja ei ole kasutanud ter-
vet jõudu kere etteviimiseks, s. o. muist
energiat on jäänud kasutamata.

Tõuke sooritamisega lõpeb „tagumise“
jala aktiivne töö ja kuni järgmise sammuni
peab ta tegema võimalikult vähe liigutu-
tusi, et mitte segada edasisööstumist kui
ka mitte asjatult raisata jõudu. Mõned
headki uisutajad rebivad jalga liig kõrgele
üles. See ei ole mitte ainult inetu, vaid on
ka kahjulik.

Tõukejalg teeb peale äratõuget õhus
poolringi ja läheb ette kandejalale õige
lähedalt. Sammu lõpul vajub ta pehmelt,
helitult jääle, veidi eespool kandejalga ja
väikse nurga all temale. Kohe teeb kande-
jalg omakorda tõuke. Peale selle kordub
selle jalaga terve liigutus.

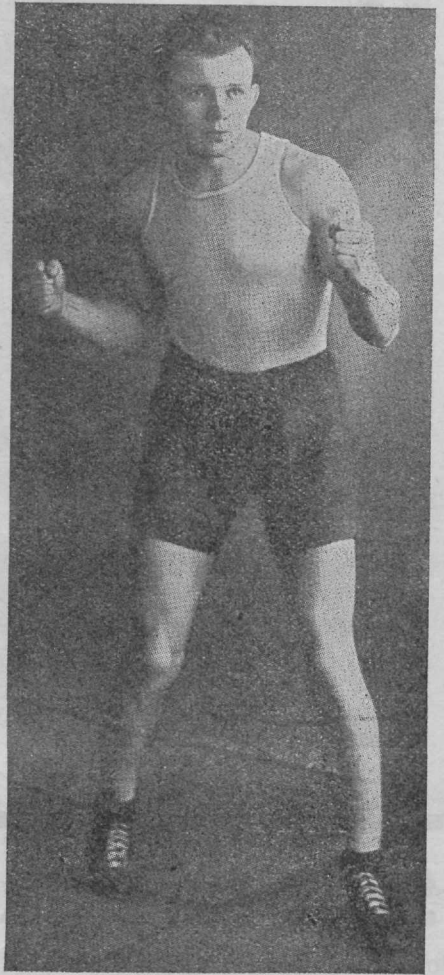
Tehnika õppimisel tuleb alul terve tä-
helepanu koondada stiili väljatöötamisele,
püüdes kõrvaldada kõik ilmaaegsed liigutu-
tused. Seejuures ei tohi esmalt mõeldagi
sammu pikkusest, veel vähem edasiliiku-
mise kiirusest. Enneaegse ruttamisega
võib rikkuda ära terve asja pikemaks
ajaks.

Omandades valeharjumused, on neist
palju raskem lahti saada, kui algusest
peale kõike aeglaselt kuid põhjalikumalt
omandada.

Kui kaovad kõik kere ilmaaegsed lii-
gutused ja võnkumised, kui mõlema jala
tõuked muutuvad ühemääraselt tugevateks
ja elastilikkudeks, ainult siis võib asuda
pika sammu koolitamisele. Samm ei tohi
kiirusutajal mingil tingimusel olla vähem
kui 8—10 meetrit, headel kiirusutajatel
on samm alatihti üle 12 meetri. P. Ippo-
litov kirjutab, et norralase Strömi samm
on olnud 18 meetrit pikk, ilma et ta see-
juures oleks venitatud, kahjulik kiiru-
sele. Vene kuulus kiirusutaja N. Strunni-
kov liugles 1500 meetri võstel koguni
üle 20 meetri pikkuse sammuga.

Seesugust sammu ei omandata teadagi
ühe talvega. Üldiselt nõuab kiirusuta-
mise tehnika, vaatamata oma näilikkust

Palm ja Viikberg esi- mesed Soomes.

V. Palm, kes Helsingi võistlustel näitas haruldast vormi.

Helsingi atleetklubi poksivõistlustel
esines J. Viikberg sulgkaalus ja V. Palm
keskkaalus. Mõlemad olid heas vormis ja
saavutasid esimesed kohad suurema vae-
vata. Viikberg saavutas punktivõidud
R. Stjärnstedtist ja J. Groppist, Palm oli
koguni sedavõrd hoos, et lõi Linnakorpi k.
o. ja sundis G. Stjärnstedti andma alla.

lihtsusest, täielikuks valdamiseks viit-
kuut hooaega. Eriliste talentide juures
võib see minna loomulikult kiiremini, na-
gu J. Melnikovil, kes kahe aastaga nihkus
Vene paremate kiirusutajate hulka. Kuid
ta on erand. On soovitatav õppida tehnikat
võimalikult mitterutates, seega jõuate
kõige rutemini suursaavutusteni.

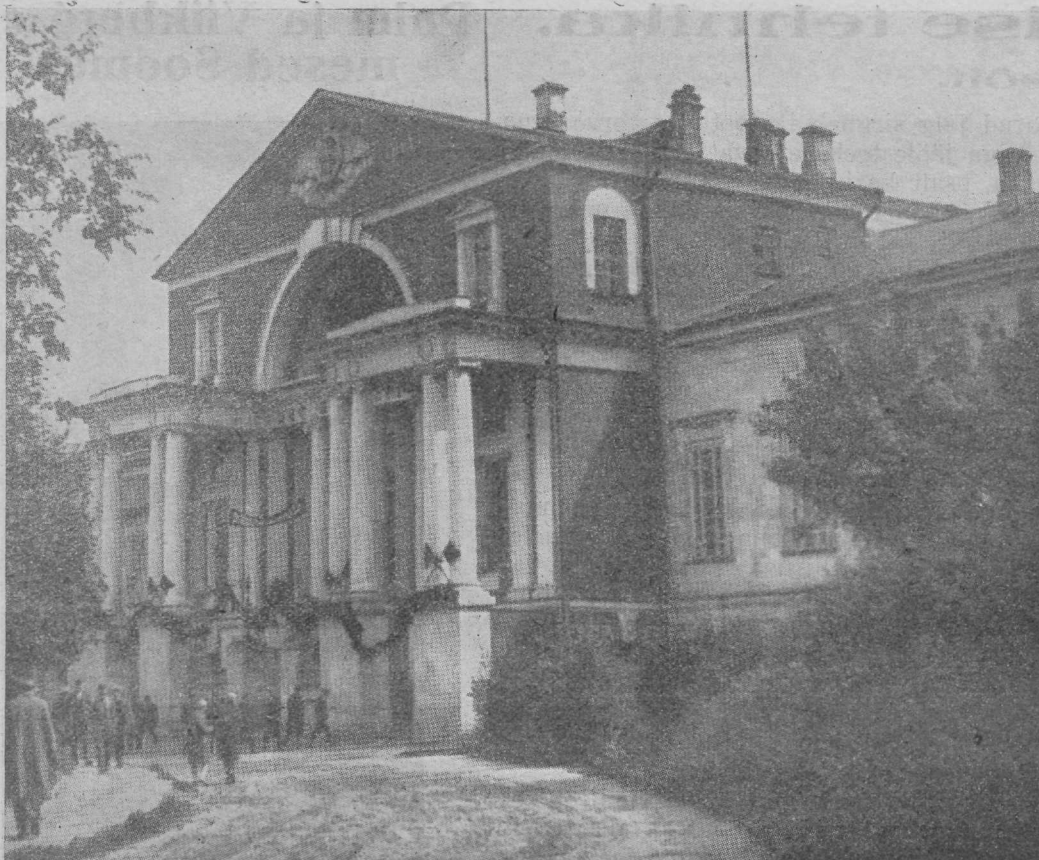
— **Rudolf Schielberg**, Viini meister-
tõstja, surus raskekaalus kahega 126,5
kg, mis uus maailmarekord. Endine oli
Saksa olümpiavõitja Joseph Strassberge-
ri 125 kg.

— **Hollandlanna M. Braun** püstitas
Brüsseli ujumisiitingul uue maailmare-
kordi 200 m seliliujumises naistele ajaga
2.59,2.

— **Joie Ray** võitis 42 km pikkusel ma-
ratoni sisevõistlusel Bostonis Amsterda-
mi maratonivõitjat El Quafit. Alshiirlane
kaotas 400 meetriga.

— **Schmeling**, Saksa ja Euroopa pool-
raskekaalu poksimeister, võitis New-Yor-
gis 15.000 pealtvaataja ees Joe Monte 8.
rondil k. o.

— **London**, Inglise mulatt, kes Am-
sterdamis tuli teiseks 100 meetril, esines
Londonis sisevõistlustel kõrgushüppajana
ja ei saavutanud mitte vähem kui 1.85.

Nõukogude Vene kehalise kasvatuse ülikool Moskvas.

Sportarstlikke näpunäiteid.

Soe dusch. Kuum vann. Pesemise võimalused meil ja Amsterdami staadionil. Kuidas ja millal sportlastel saunatada? Kuidas saunatasid meie maadlejad ja tõstjad Amsterdamis?

Dr. A. Veiss.

VIII.

Jahedat vett tarvitame keha karastamiseks, kuna sooja vett hoopis teises mõttes, s. o. keha puhastamiseks. Teame ju et inimese kehale töötades ja veel enam tugevasti sportides tekib paks mustusekord, mis koosneb higist, rasvast ja tolmust. On meie keha kauemat aega pesemata, siis muutub mustusekord paksemaks. See kiht on suureks takistuseks naha tegevusele, s. o. takistab rasva ja higi eritamist ja keha soojuse reguleerimist, sest naha avaused on mustusega kinni. See on ühest küljest kehale kahjulik, kuna teisest küljest tekitab roidunud tunde, mis keha töövõimet langetab. Seega on tarvilik peale higistavat tööd ja iseäranis peale igakordset sportimist, mis nahale rohkesti tööd annab, keha pesemisega puhastada ja värskendada. Seepärast peaks iga spordivälja või võimla juures soojad duschid ja vann olema. Meil nende tarvidusest ei saada praegu veel aru, kuna vanas Kreekas ja Roomas olid nad iseendast arusaadavad ja polnud mõeldavad kehaliised harjutused ilma pärastise pesemiseta. Ütelge kuidas jätaksime enda keha pesemata peale maadlust ja paneksime riided ligedale, mustale ihule? Siin peame tingimata sooja vee ja seebiga keha mustusest puhastama; vastasel korral tekivad kehale paisid ja vistrikud. Alles mõne aja eest puudusid meil, s. o. pealinna harjutusruumides pesemise võimalused. Sel ajal visati toobiga külma vett üle turja või nühti märja rätikuga keha üle. Nüüd on pealinna olud ses suhtes natuke lahendamad, kuid provints kiratseb. Koolid on siin hoopis maha jäänud, ainult üksikutes on soojad duschid. Poisid, tüdrukud võim-

levad, higistavad nii, et särk selgas kleebib, kuid pesemise võimalust pole; see on laste tervisele väga kahjulik, ka tervishoiu õpetatakse seda, kuid õpetus ja teod ei sobi sugugi.

Amsterdami staadioni riietusruumides olid nii soe dusch kui vann; ka maadlus-, poksi- ja tõsteruumid olid varustatud sooja dushi javanniga. Soe dusch ja vann on tingimata tarvilikud, sest vastasel korral ei saa meie harjutustest seda kasu mida loodame.

Soe dusch ja vann, iseäranis kuum vann, mõjuvad rahustavalt ergukavale ja vaigistavalt valude puhul. Nad aitavad ka keha väsimusolluseid kiiremini eemaldada, mis väga tähtis tugeva töö ja sportimise puhul.

Saunas on meil tarvitada kuum, külm vesi, leil jne., mis on meie organismile väga tarvilikud. Meie sauna olud on küll kehvad, kuid mis meil olemas, peame mõistma täiel määral kasutada. Sauna minnes peame kõige enim pesemiseruumis nahka puhastama seebi ja kuuma veega, et higiaugud avaneks ja siis võime alles lavale leilitamisele asuda. On keha võrdlemisi puhast, siis võime otsekohe eelpesemiseta lavale asuda. Laval olles alati lamada ehk istuda jalad laval, kuid mitte iial jalgu üle lavaääre kõlgutada. Peale leilitamist lühike külm dusch. Laval sooja mõjul on nahk punane, s. o. naha veresooned on laienenud, verd on nahas küllaldaselt. Ühtlasi sellega on higistamine rikkalik; higi voolab ojana. Mida tüsedam inimene, seda suurem on kehakaalu kaotus. Leilitamisest tulles jahedat dushi võtta on väga tarvilik, et viimast higi välja pitsita-

da. Külma vee mõjul tõmbuvad kokku veresooned, higinäärmed, mille tagajärjel viimane higi välja aetakse. Peale külma dushi on soovitatav pesemiseruumis pingile pikali heita 5—10 min., et südame tööd kergendada, sest kõik nahaalune veri on siseelunditesse paisatud, mis väga suurt tööd südamelt nõuab. Puhkusele järgneb põhjalik keha pesemine. Lõpuks loputus. Riietusruumi minnes peab alati soe, mugav tunne olema. On aga külmavärinad, siis mitte kunagi külma veega lõpuks loputada, vaid leigega. Saunatama peab vähemalt üks kord nädalas.

Tihti küsitakse, kas on hea enne võistlust, enne tugevat tööd sooja vanni võtta või saunatada? Tuleb mees pidada, et peale saunatamist ja vanni tunneb inimene enesel värskust, jõudu, kuid tegelikult on ümber pöördud — inimene on nõrgem. Sellepärast mitte iial enne võistlust saunatada ega vannitada, vaid see sündigu vähemalt 3 päeva enne võistlust. On võistleja kehaliselt kõhn, rasvakudet vähe, siis on 3 päevast vähe, tarvis 4—5 päeva. Peale võistlust võime külma vett soojaga alati kombineerida. Järgneb varsti jällegi teine võistlus, näit. maadluste või kergejõustiku juures, kus vaheaeg ainult 1 tund pikk, siis ainult kerge, lühike soe dusch või vann. Kuum vesi aitab siin väsimusolluseid kiiremini eemaldada, kuna külm vesi kahjulikult mõjuks, s. o. teeb liikmed kangeks ja nõuab rohkesti energiat.

Öeldakse, et need on väga väikesed tegurid ja neist suurt tulu pole. Kuid kõiki väikeseid tegureid kokku võttes saame suure, millel on juba otsustav tähtsus. Seda võisin tähele panna Amsterdamis olümpiamängudel maadlejate ja tõstjate juures. Maadlejad olid rohkem kogenud saunatamises, teadsid millal külma, millal sooja vett tarvitada, kuna tõstjad olid siin kurnis vähikud. Näiteks kaalu võtmiseks leilitasid tõstjad ja ühtlasi pisardasid külma vett läbi dushi lavale ehk peale väheaegset leilitamist asusid kohe jahedasse vanni. Loomulikult, et tagajärjed olid minimaalsed. Maadlejad sellevastu leilitasid rooma-saunas ja resultaati oli käega katsutav. Üks maadleja tähendas: „Teie tõstjad olete kui kilplased, kes püüavad kotiga tassida valgust tuppa“.

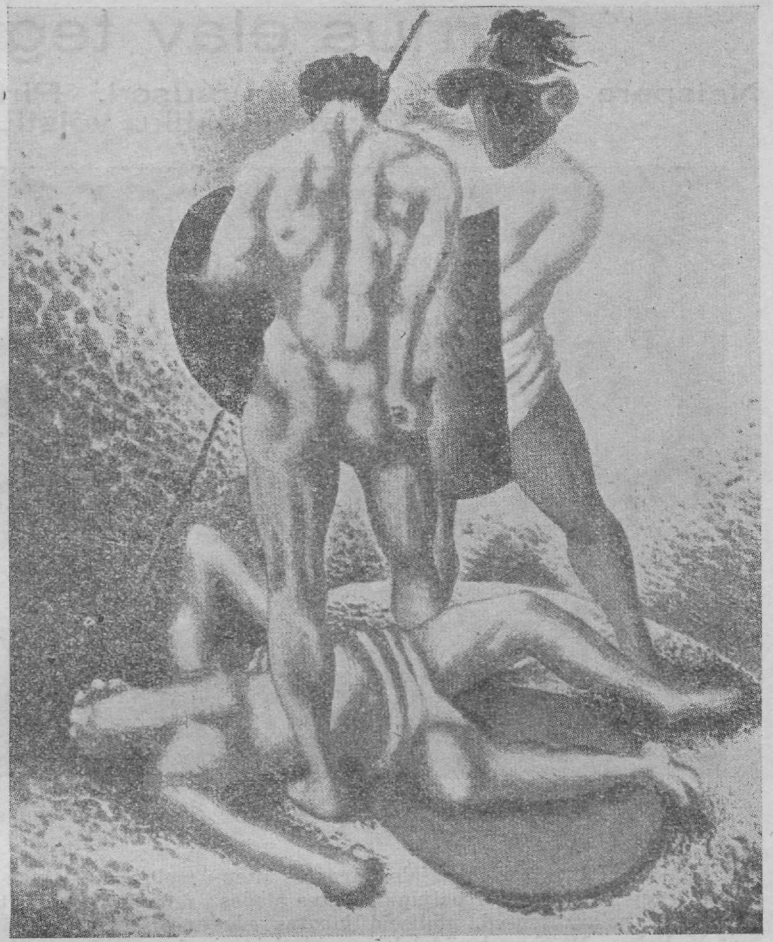
Gavuzzi hiiglamaraton.

Inglise jooksja Peter Gavuzzi (sünninaitaallane), kes esines ka Charles Pyle'i mandrijooksul Ameerikas, on hakkama saanud uue hiigla jooksuga. Ta jooksis Schotimaa põhjapoolsemast tipust — John O'Groat'i maaninalt — kuni Inglismaa lõunapoolsema punktini — Lands End'ini — kokku 1089¾ inglise miili ehk 1753,6 km.

Maa jooksis Gavuzzi 167 tunni 37 min. ja 34 sekundiga, kattes seega keskmiselt 10 km 113 m tunnis. Gavuzzi viibis jooksul 31 päeva, kattes pikema maana korraga 90 km-lise distantisi Thames'ist Southamptoni 8½ tunniga.

— Sabaria Steinamanger, tuntud Ungari jalgpallimeeskond, sõidab pikemale võistlusreisile Mehhikosse.

— Körnig, Engelhardt ja Böcher olid kutsutud mitmetele sisevõistlustele Ameerikasse talve jooksul. Saksajad spordinõukogu otsustas atleetidele seesugust võistlusalust mitte anda.

Kaks teost olümpia kunstivõistluselt Amsterdamis. Vasakul — Lucien Maillot: Rugby. Paremalt — Giorgio de Chirico: Gladiaatorid.

Rootsi maadlusvõit Soome üle.

Kohtunikud jälle patuoinad.

25. ja 26. nov. peeti Stokholmis maadlusmaavõistlus Rootsi-Soome, mis esmakordselt tõi võidu rootslastele. Huvitaval kombel süüdistab kumbagi maa ajakirjandus üksteise kohtunikke erapoolikuses. Seda need ka paistsid olevat ja Taani erapooletul vahekohtunikul Laursenil oli kohati raske oma otsust langetada, kuna ta ei leidnud objektiivseid kaashindajaid. Võib siiski erapooletu pealtvaatajana öelda, et Soome võit seekord millegagi ei oleks olnud põhjendatud. Rasket ülekohest soomlastele küll ei tehtud.

Esimesel võistlusõhtul võitis kärbeskaalus rootslane Lindelöf Mäkise tööga ja Östman soomlase Pappise samuti.

Sulgkaalus löi K. Pihlajamäki rootslase Nybergi selili 18.47. kuna E. Malmberg (Rootsi) saavutas paremuse Pasase üle.

Kergekaalus võitis A. Malmberg (Rootsi) paremusega Toivola ja Antilla (Soome) samal kombel Bergströmi.

Keskkaalus oli parem E. Vesterlund (Soome) Ivar Johanssoni vastu ja Kokkinen (Soome) Elvir Svenssoni vastu.

Poolraskekaalus võitis kuulus rootslane Vestergren Vecksteni tööga, soomlane Pellinen Sjöstedti ka tööga.

Raskekaal tõi Soomele seljakaotuse Sihvola näol 13. min. Rud. Svenssoni all, kuna Nyström enesele pressis paremuse hiiglapaksust Ahlgrenist.

Esimesel õhtul jäid võidupunktid tasakaalu 6:6.

Teisel võistlusõhtul võitis kärbeskaalus Lindelöf ka Pappise paremusega ja Östman Mäkise, nii et Soome „kärbsed“ kannatasid täieliku fiasko.

Sulgkaalus pidi Soome vabamaadluse olümpiavõitja K. Pihlajamäki kapituleerima E. Malmbergi ees, kuna Pasanen saavutas paremuse Nybergilt.

Kergekaalus võitis Anttila vähepõhjustatult A. Malmbergi ja samuti Bergström Toivola.

Keskkaalus oli üllatus Johanssoni töövõit Kokkise üle, kes kaugeltki ei näinud olevat vormis. Vesterlund tõi aga kindla paremuse Svenssonilt.

Poolraskekaalus võitis Sjöstedt Vecksteni tööga ja Pellinen Vestergreni samuti.

Raskekaalus pidi Svensson võtma vastu punktikaotuse Nyströmit ja Sihvola Ahlgrenilt.

Kokkuvõttes seega Rootsi võit 13:11.

Kärbitud kava Los-Angelesis.

Tähtsamaid küsimusi, mis rahvusvahelise olümpia komitee koosolekul 1929. a. varakevadel Aleksandrias tuleb harutusele, on järgneva olümpiaadi kava vastuvõtmine. Juba Amsterdamis räägiti selle üle ja tehti sellekohane kava-viskend.

Selle järele võisteldaks Los-Angelesis järgmistel aladel: kergejõustik, võimlemine, poks, vehklemine, maadlus, sõudmi-

ne, ujumine, modern viievõistlus ja kunstivõistlused.

Nagu näha, kavatakse mängude kavast jätta välja talvespordi võistlused, hoki, jalgpall, ratsutamise, purjetamine, rattasõit ja tõstmine.

Mängude kestvus määratakse kindlaks kahe nädala peale. Rahvusvahelised spordiliidud võivad Los-Angelesis korraldada mängude kavast väljajäetud aladel võistlusi omaette, kuid neid ei arvestata olümpia-

pia-mängude hulka, samuti ei saa need võistlused alata enne olümpia-mängude lõppu.

Raskusi teeb ka küsimus, kuidas saavad Euroopa amatöörid kaks kuud töölt ära olla, et reisi Los-Angelesse sooritada. Peetakse soovitatavaks, et ameeriklased korraldaksid oma olümpiaadi siinpoolel Ameerika mandri kaldal, mis võimaldaks aja kokkuhoidu.

Balkani olümpiaad.

Tuleval kevadel peetakse Ateenas Balkani rahvaste vaheline olümpiaad kerge- ja raskejõustikus. Võistlustest võtavad osa Kreeka, Lõuna-Slaavia, Rumeenia, Bulgaaria ja Türgi. Jalgpallivõistlused peetakse aprillis, ülejäänud võistlused mais.

Inglismaa — kontinent.

Fifa — rahvusvaheline jalgpalliliit — pühitseb tuleval aastal 25-aastast juubeli. Sel puhul tahetakse korraldada mingi väljapaistvam jalgpallisündmus. Itaalia jalgpalliliit on teinud Fifale ettepaneku, et sel juhul korraldataks võistlus Inglismaa ja Euroopa kontinenti koondusmeeskonna vahel.

— Kopenhaagenis on olemas suurejoonelik spordipark, kuid selles asuv staadion kipub kitsaks jääma publiku mahutamiseks jalgpalli maavõistlustel. Nüüd kavatakse Dansk Boldspil-Union ehitada erilise jalgpallistaadioni 50.000 pealtvaataja mahutamiseks.

— Fifa reeglikomisjon — International Board — otsustas oma viimasel istungil, et tulevikus ametlikudel maavõistlustel vigastatud mängijaid ei lubata üldse enam vahetada reserveidega. Seniste määrustega oli lubatud väravahi vahetamine.

Pärnus elav tegevus.

Naispere võimleb. Poksikursused. Ping-pongi esivõistlused. Raskejõustiku võistlused.

Naisvõimlejate grupp Vapruse esimehe J. Tamme juhatusel.

Edukale Pärnu suvehooajale järgnes intensiivne tegevus talvespordi paljupalgelistes alades. Korraldati poksikursused, milliseid juhatas edukalt V. Palm. Möödunud nädalal korraldati isegi omavahelised võistlused, kuna rohkelt reklaamitud pealinna suurustest ühtegi võistlusele ei ilmunud! Lühikese aja jooksul on tehtud suuri edusamme.

Suure innuga asus Pärnu naispere sügisel võimlemisele, millistest kursustest on võimaldatud tasuta võtta osa kõigile neidudele seltsi kuuluvusele vaatamata. Võimlustunde peetakse Vapruse initsiatiivil ja korraldusel. Töötatakse kolmes grupis, võimeldakse kahes, kuna kolmas grupp veel eriliselt neile, kes soovivad harjutada käsipalli. Osavõtjate arv on tõusnud 77-le. Kursuse juhi hra Joh. Tamme sõnade järele on loota eeloleval suvel erakordselt häid saavutusi naistelt kergejõustikust ja ka teistes alades.

Suuri laineid sünnitasid sügise algul käsipalli võidud nimekate meeskondade üle. Kuid paaril viimasel nädalal pole peetud võistlusi, kuna räägitakse, et mehed õppivat võrkpallis platsimängu, milline pärnlaste suurim miinus.

25. nov. peeti Pärnu lahtiseid esivõistlusi ping-pongis. Osavõtjaid oli erakordselt palju, nii erandita Pärnu parimad ja isegi mõned Tallinnast. Võistlused olid suuresti üllatavad tagajärjedelt. Oli ka rida matsche, mis mängult parimad seninähtuist võistlusist.

Meeste üksikmängus oli osavõtjaid 12. Poolfinaalini jõudsid Pärnpuu, Poolak, Välbe ja Reinbaum. Poolak võitis Pärnpuu settide vahekorraga 2:0 (21:13 ja 21:18), milline matsch oli õhtu parimaid. Välbe kaotas Reinbaumile 2:0 (21:13 ja 21:13).

Kaotajate ringis võitis Pärnpuu Pärnu parimamängulist Välbet 2:0 (22:20 ja 21:17) ja Annust samuti 2:0 (21:19 ja 21:15). Poolfinaalis kohtasid teistkorda Pärnpuu ja Poolak, kus napilt teistkorda Poolak 2:0 (22:20 ja 21:19). Reinbaum sai loobumisvõidud Poolakilt.

Pärnu meistriks tuli V. Reinbaum, Tallinna NMKÜ. II. A. Poolak, Pärnu maleva spordiklubi. III. G. Pärnpuu, Tallinna NMKÜ. IV. Annus, Pärnu Noorus. V. J. Välbe, Pärnu maleva sp.kl. VI. F. Birk, Pärnu maleva sp.-kl. Meestepaarimängus jõudsid finaali pealinlased Reinbaum-Pärnpuu ja pärnlased Välbe-Poolak. Matschi võitsid Reinbaum-Pärnpuu 2:0 (21:14 ja 21:15).

Naiste üksikmängus oli osavõtjaid kolm. Prl. Virkus võitis Pärnu meistriks prl. Dultzi 2:1 (19:21, 21:10 ja 21:8) ja prl. Veermanni 2:0 (21:8, kuna teisest setist loobus prl. Veermann rea kaotatud pallide järele). Pärnu naismeistriks tuli seega prl. L. Virkus, Tervis.

Segapaarismängus oli osavõtjaid vaid 2 paari. Võitjaks tuli prl. Virkus-Poolak, kes võitsid prl. Veermann-Alepi 2:0 (21:19 ja 12:17). Võistlusi jälgimas oli rekordiline arv pealtvaatajaid. Üldse oli osavõtjaid kuuest seltsist.

2. dets. peeti klubimatschi Pärnu maleva spordiklubi ja Nooruse vahel. Maleva spordiklubi on korduvalt tulnud meeskonna mängus Pärnu

meistriks, kes ka seekord pani maksma oma parimuse, üleolevalt võites Noorust 10:1. Nooruse meeskond on mängult teine Pärnus, nende parim on Annus, kellest võib tõusta suuri lootusi-andev mängija. Maleva spordiklubi võidukas neli: A. Alep, F. Birk, M. Jensen ja A. Poolak (meesk. vanem).

Möödunud laupäeval ja pühapäeval korraldas Sindi Kalju rahvuslised tõste ja maadlusvõistlused. Osavõtjaid oli rohkesti, nii Tallinnast, Tartust, Viljandist, Pärnust j. m.

Võistluste tehnilised tagajärjed: Tõstmises sulgkaalus: I. Kask, Sindi Kalju 267,5 kg. II. Unt, Sindi Kalju 222,5 kg. III. Mitt, Sindi Kalju, 200 kg. Kergekaal: I. Miller, Tartu Kalev, 267,5. II. Karu, Esna Kalju 205 kg. Keskkmaal: I. Oley, Tall. Kalev 260 kg. II. Puskar, Viljandi maleva spordiklubi, 260 kg. III. Olo, Sindi Kalju, 250 kg. Poolraskekaal: I. Adamson, Sindi Kalju, 302,5 kg, kes püstitas kõik kolm uut Pärnumaa rekordi. II. Petermann, Pärnu Tervis, 262,5. Raskekaal: I. Luiga, Tall. Kalev, 332,5 kg. Maadlustagajärjed: Kärbeskaal: I. Põntson, Tall. Sport. II. Jürkson, Sindi Kalju. Sulgkaal: I. Volt, Tartu Kalev. II. Mitt, Sindi Kalju. III. Puhmas, Pärnu Tervis. Kergekaal: I. Väli, Tall. Sport. II. Adamson, Sindi Kalju. III. Karu, Esna Kalju. Keskkmaal: I. Johanson, Viljandi Tulevik. II. Bergfeldt, Esna Kalju. Poolraskekaal: I. Vink, Tartu Kalev. II. Tampuu, Pärnu Tervis. Raskekaalus sai teise auhinna Palm. Kalev, kes kaotas poolraskekaalu võitja Vinkile.

Peakohtunikuna tegutses N. Kursmann.

A. P.

Viljandi staadion.

Staadion loodetakse valmis ehitada 1929. a. sügiseks. Praegu plats juba tasandatud torustik sees.

Juba ammu leidsid kohalikud sporditegelased, et elektri jaama kohal, järve ääres, olev vaba plats, kus vaid lihunikud oma kokkuostetud loomi suvel söötsid, on kõige kohasemaks platsiks, kuhu võiks ehitada tulevast staadioni.

Esiialgul loomulikult kavatsusist kaugemale ei jõutud, sest puudus vastav allikas, kust oleks saanud raha ammutada. Kuid siis 1927. a. võeti asja juba tõsisemalt ning linnainseneri poolt valmistati staadioni ehituse eelarve ning hiljem looditi maa ära — seega olid algusvaod juba aetud. Järgmise sammuna samal aastal oli juba tegelik tasandamistöö, millest kohalik garnison suure osa sel korral ära tegi. Kuid siis jäi töö pealetuleva talve tõttu pooleli. Tööd jätkati jälle möödunud suvel, mil pea kogu aja viibis töö 30 inimese ümber. Kuigi ilmastik mullatööde läbiviimiseks kaunis ebasoodsana püsis, ometi tehti suur töö ära: plats on juba tasandatud ning torustik sees. Tuleval kevadel algab juba platsi katmine rohuseemne külmisega ning ka jooksuteede ja hüppe-

paikade valmistamine. Samuti loodetakse tuleval suvel vähemalt osagi pealtvaatajate tribüünist valmis ehitada.

Kuigi veel küllaldaselt on tööd ees, siiski loodetakse vähemalt augustikuuks 1929. a. töödega nii kaugel olla, et saab staadioni tarvitamiseks avada. Eks näe.

Olgu siis veel lõpuks mõningaid arve valmi-va staadioni suuruse kohta: staadioni pikkus on 150 m, laius 98 m. Keskel asub 100 m pikkune ja 65 m laiune jalgpalliväli, sellejuures on ta keskelt 30 sm. kõrgem kui äärtelt, et kergemini võimaldada vee äravoolu vihmasadude korral.

Ümber jalgpallivälja on jooksurajad. Ringi pikkuseks loodetakse saavat 330 m, kuna tribüünide kohale ehitatakse 140 m pikkune sirgte. Jooksuteid on võimalik üldse ehitada 12, kui nende järele peaks tarvidus nii suureks kujunema.

Mis ehitatavale staadionile eriti plussiks, on see, et ta asub järve ääres, mille tõttu on võimalik ka järve äärde basseini ehitada, mis staadioniga oleks ühes koos ja seega märgatavalt hõlbustaks ehitamist. Igatahes tuleks loota, et ometi tuleval sügisel staadion valmis saab.

Tallinna garnisoni vabamaadluse esivõistlused.

Tallina garnisoni spordikomisjoni korraldusel peeti esimesed vabamaadluse esivõistlused, mis olid koondanud õige tugeva konkurentsi ja andsid lõputulemustena järgmisi tagajärgi:

A kl. — Sulgkaal: 1. w. a. o. Arnold Ahwen, skouts pat.; 2. n. a. o. Voldemar Tooming, 10. pat. Kergekaal: 1. w. a. o. Eduard Tähnas, sv. üh. õp.; 2. n. a. o. Johan Kabanov, merek. Kergekeskkaal: 1. v. a. o. Eduard Tõnts, 10. pat.; 2. n.-ltn. Elmar Mill, lennuv. rüg.; 3. kapral Eduard Antpak, komandantuur. Keskkmaal: 1. n. a. o. Voldemar Parker, sv. üh. õp.; 2. spets. Artur Ziukman, merev.; 3. n. a. o. Oskar Kivi, 10. pat. Poolraskekaal: 1. v. a. o. Johan Toomepuu, auto-tank. rüg.

B kl. — Sulgkaal: 1. noor Nikolai Pärn, skouts pat.; 2. noor Eduard Vuks, merek.; 3. noor Erich Taar, skouts pat. Kergekaal: 1. rms Peeter Sepp, lennuv. rüg.; 2. noor Eduard Paumer, merev.; 3. noor Osvald Brenner, skouts pat. Kergekeskkaal: 1. noor Richard Sepp, skouts pat.; 2. noor Martin Grosfürst, skouts pat.; 3. noor Artur Sõrus, 10. pat. Keskkmaal: 1. 1. j. m. Arnold Mäll, merev.; 2. 2. j. m. Arnold Kuk, merev.; 3. noor Arseni Pruudel, pioneerpat. Poolraskekaal: 1. 2. j. m. Teofil Süts, merev.; 2. noor Voldemar Leppik, merev.; 3. noor Villem Talu, merev.

O.-ü. „Esto“

Tallinn, pikk t. 47, tel 10-12.

Talihooajaks

kõige täielikum ladu kodu- ja välismaa sporditarbeid — suuski, liuraudu, kelke, sviitreid ja muud.

Parimad ping-pongi seaded, võimlemise ja raskejõustiku abinõud.

Kodu- ja välismaa spordikirjandus.

Tartu revolutsioon.

Ilgasugune läbikäimine spordi keskliiduga lõpetatud.

E. Spordilehe kaastööline kirjutab:

20. nov. s. a. leidis Tartu raekoja aset kõigi Tartu spordiorganisatsioonide esindajate koosolek. Oli ilmunud 50 inimese ümber, alates kaitseliiduga ja lõpetades kaitsevähaga. Koosoleku avab linnavolinik hra K. Pahk. Ta tähendab, et koosolek on selleks kokku kutsutud, et nõu pida kehakultuuri arenemise võimaluste üle. Alati on inimkonna sooviks olnud olla ja jääda tugevaks nii kehaliselt kui vaimliselt. Kuigi elame spordi arengu tähe all, kuid teame siiski, et Tartu spordielu liigub väga viletsates tingimustes, mille tagajärjel võib nea sporditahe kokku variseda. Meie, spordi- ja seltskondliste organisatsioonide esindajad, peame leidma pääsetee ummikust.

Me teame kõik, kui viletsas seisukorras on meie spordiväljad ja võimlad, et nad põrmugi ei vasta nõuetele, algades koolidega ja lõpetades seltidega. Tartu linn on kõik oma jõu kohaselt teinud, kuid üksi ta ei jõua midagi ära tena. On pööratud liitude poole, kelle otsekoheks ülesandeks ongi spordiväljade muretsemine, kuid kõigist hoolimata oleme surnud punktil.

Käesoleval aastal võtsime käsile staadioni ehitamise. Selleks oli nähtud ka linnavalitsuse poolt summasid ja suure kauplemisega saadi kehakultuuri sihtk. val. 1500 kroni. Sai esitatud kehakult. sihtk. val. täiesti asjalikult põhjendatud palve, milles palusime 1 milj. senti toetust ja 3 milj. senti laenu 1929. a. eelarvest, kuid palve ei leidnud täitmist. Palutud summa asemele on lubatud Tartule ainult 2500 krooni. On selge, et sellega pole midagi peale hakata.

Spordiväljade ehitav-korraldav komisjon leidis, et k.s. v. ei ole seega arvestanud Tartu põhjendatud palvega. Kõik summad on määratud Tallinnale, seejuures pole Tartu sport sugugi madalam Tallinna omast. On mainida ainult nii palju, et kaitseliidupäeval Pärnus võitis Tartu üksi rohkem punkte, kui Tallinn ja kogu Eesti kokku.

Nende asjaolude lahendamiseks, seisukohtade võtmiseks kutsuski komisjon tänase koosoleku kokku. „Üksikutele linnadele pole võimalik rohkem toetust määrata kui 2500 krooni“, nii kõlab k. s. v. seletus (viimanegi summa kärbiti kultuurnõukogu poolt 1800 krooni peale!!!). Kuid kas Tallinn pole üksik linn, või on ta mõni „Kreeka linnriik“?!

On selge, et kõik summad on piirduvad Tallinna piiridega. Viimasele olümpiaadile määrati kõik esindajad Tallinnast, kuna osavõtjad ainult kergejõustikus Tartust olid. Miks just Tallinnast? Kui oleks tahetud arenemise seisukohti ja tasapinde silmas pidades, mis peaks kõige tähtsam olema, oleks pidanud ometigi üks esindaja Tartust olema.

Paistab, et kui ainult Tallinn rahuldatus, siis on kõik korras, teisi linnu poleks nagu vabariigis olemaski.

On selge, et praegu olemasolevate summadega ja tulevaste juba teada olevate toetustega pole midagi teha, nii ei saa me kunagi oma staadioni valmis, nagu ei saa seda Tallinna linn! Meie võime vähjakäike teha, kui abi õigel ajal ei tule. Koosolekul harutati küsimusi mitmekülgset. K. s. v. esitajana oli ilmunud hra Kalmet, nagu ise tähendas — informatsiooni otstarbel. Tallinnast spordikeskliidult oli saanud Tartu telegramme, milles oli palutud koosolekut nädala võrra edasi lükata, põhjendades seda sellega, et liit olevat väga hilja ametliku teadaande saanud. Ometigi ilmus teade sellest koosolekust ja koosoleku päevakorrast pea 3 nädalat tagasi „Postimehes“ ja „Päevalehes“. Tuleb ometigi oletada, et need härrad loevad ka neid ajalehti ja seega oli neil mitteametlik informatsioon ammu olemas. Oli aega küllalt mõelda enese tegevuse õigustamiseks.

Härra Kalmet selgitab ja kaitseb sihtkapitali valitsuse seisukohti. Sihtkapitali valitsus koosneb seltskondliste organisatsioonide esindajatest, nagu spordi keskliidust, eugeenika seltsist, võimlemisõpet. esindajast, ülikooli, kehalise kasv. instituudi esindajast jne. Iga organisatsiooni esindaja kaitseb oma ettepanekuid ja seisukohti, mis ju lomulik. Kui sport ei ole leidnud tähelepanu, siis tuleb, võib olla süüdistada selles vastavaid sporditegelasi.

Tallinnas peab siiski staadion olema, ta on ju pealinn ja suuremad võistlused leiavad ikka pealinnas aset. Kehakultuuri sihtk. valitsus ei saa seepärast nii intensiivselt spordiväljade loomise alal tegutseda, et vabariigi valitsus nõuab

temalt tagasi mingit laenu, mis tehtud kunagi staadioni ehitamiseks. Et rahuldada kõikide põhjendatud palveid spordiväljade soetamise alal, läheks vaja vähemalt 50 milj. Ei tea aga keegi näidata teed, kust seda summat hankida. Kehakultuuri sihtkapitali valitsus kavatses esineda enne kevadet riigikogule, et võtaks suuremaid summasid spordiväljade soetamiseks riigi eelarvesse. Samuti on kavatsus korraldada 5 milj. loteriid spordiväljade soetamiseks.

Kriipstatuti alla liitude asjaajamist, millest selgus, et liidud sageli ei vasta. Liitude, iseäranis spordi keskliidu põhimõtte olevat niisugune, et kui ei saa palvet rahuldada, siis üldse ei vasta. Olgugi, et liitudes ja spordikeskliidu töötavad ühed ja samad isikud ja on palgaline asjaajaja, peaks ikkagi palvetele vastama, vähemalt teataksigi siis, et vastav palve on saadud.

Koosolek leidis varilikuks pöörata küsimusega spordi keskliidu poole, millest saavutab ta oma sissetulekut. Liit on alati vastanud, et ainult liikmemaksud, kuid mis on need „viinapõletamise summad“ (keskliidu tegelase sõnad). Need summad pole väikesed.

Tallinna staadioni taha on kerkinud kaks harjutusvälja ja tuleval aastal kerkivat veel basseini. Kõik aeg Tallinna ehitatakse ja mujale kavatsetakse. See on vähe imelik! Tartus on ainult kergejõustiku väli, mille kohta koosolijad leidsid, et see pole kellegi spordivälja, ta ei anna mingeid mõtusi välja. Nurmi tähendas välja suhte, et pinnapoolset võiks ta seal jooksta ilmarekord, kuid mõeldud ei luba. Praegune Tartu jalgpalli väli lõhutakse, sest temast veab linn liiva, tuleval aastal pole enam kuskil mängida, mine veel ainult luha peale (vahelehiite: linnavalitsus ei luba!).

Koosolekul selgus, et praegusse staadioni on maetud juba 300.000 senti, millest $\frac{1}{3}$ saadud Tartu linnavalitsuselt.

Tartu kaitsemaleva pealik hra Sarsen esines koosolekul teadaandega, et kaitseliit, arvestades sellega, et tema on üks aktiivsemad staadioni pooldajaid, on määranud toetuseks 200.000 senti, millest 50.000 senti saab s. a. veel kätte, puuduv summa 1929. a. eelarves.

Koosolek, läbi harutades tekkinud olukorde, võttis vastu ühel häälel järgmised otsused:

1. „Vabariigi valitsuse ees esineda protestiga kultuurnõukogu otsuse vastu, et see pole arvestanud Tartu põhjendatud palvega ja paluda vabariigi valitsuselt tema käsutada olevatest kultuurkapitali summadest Tartule staadioni ehitamiseks erakordset suuremat toetust määrata. Protesti ärakiri kehakultuuri sihtk. valitsusele saata palvega, et see toetaks Tartu palvet vabariigi valitsuse ees.

2. Et Tartu linnavalitsus võtaks võimalust mõõda suuremad summad staadioni ehitamiseks eelarvesse.

3. Esineda spordi keskliidu ees arupärimisega: 1. Millest saab keskliit oma sissetulekut, 2. miks pole ta esitanud tegevuse- ja kassa üksik- asjalist aruannet, 3. miks pole ta Tartu põhjendatud palvega staadioni suhtes arvestanud, 4. miks pole piütud Tartuga kontaktis töötada, 5. kuidas kavatses ta tegutseda tulevikus ja miks pole ta oma tegevuskavatsustest kinni pidanud.

Nende küsimuste mitte rahuldava lahendamiseni tuleb katkestada senine igasugune tegevus Eesti spordi keskliiduga ja temasse kuuluvate liitudega.

Et keskliidu esindaja puudus, peetakse 2 nädalat hiljem uus koosolek nende küsimuste üle samas ruumides.

*

On rõõmustav nähe, et Tartu sportlaskond hakanud energiliselt hoolitsema spordiväljade soetamise eest. Seda oleks aeg olnud juba ammugi teha.

Kahjuks on aga oma energiat väljendatud veidi faktivaeselt ja mindud nähtavasti välja ettekujutusest, et riiguga saavutatakse kõige enam. Seepärast „diplomaatikkude vahekordade“ katkestamine.

E. Spordilehel ei tule mõttesegi hakata kaitsema „Tallinna asutusi“ — oleme alati rap- sanud kibeda sõnaga, kui tarvis, vaatamata, kellele need sõnad langevad. Seepärast ei sea endid ka käesoleval juhul kellegi eestkostjaks.

Kuid Tartu on talitanud ülepeakaela. Ei ole võetud vaevaks tutvuneda kirjutud asutuste funktsioonidega, virutatakse ühte patta kõik ja rutatakse lõpetama vahekordi.

Meie arvates ei tule mitte vahekordi lõpetada, vaid luua, sest neid pole seni tegelikult olnudki. Muidu tunneksime meie üksteist, mõistaksime üksteise hädasid ja sirutaksime ka senisest sagedamini kätt.

Tartul oleks kahtlemata olnud ka teisi teid oma huvide kaitseks kui praegune. Tee nimeit, mida meie spordiliikumise sisemine kord näeb ette. See on esimene liitude asemikkude kogudes, Tartu esindajate valimine liitude ja kehakultuuri sihtkapitali valitsusse. Kuid meie teada on Tartu seltsid seni õige suurt passiivsust näidanud organisatsioonide ülesehitamise töö vastu, Tartu esindajaid on olnud üpris harva näha asemikkude kogude koosolekutel. Kui aga Tartu tunneb enesel sarnast jõudu, mis võrdub Tallinna ja kogu ülejäänud Eesti summale, siis oleks ju üpris hõlbus vaev ka meie spordiliikumise tege- likku juhtimist võtta Tartul enese kätte. Väe- võimuga ei saaks sellele keegi hakata vastu. On täiel määral ettekujutatav, et liitude büroodki ja muud paljukirjutud värgid asuksid Tartusse. On tarvis seda ainult tahta ja oma tahet parlamen- taarlikus korras panna maksma.

Praegune samm ei jäta aga kõige ta ku- raashi peale vaatamata tõsist muljet. Sest mis tähendab see, et spordiväljade korraldav komitee ähvardab lõpetada vahekorrad keskliiduga. Meie teada ei ole seesugune komitee kunagi keskliidu- ga mingisuguses vahekorras seisnudki. Keskliit ei saagi temaga vahekorda pidada, tal on see- sugune võimalus ainult temasse kuuluvate lii- tudega.

Hoopis imelik on selle komitee arupärimine, kust saab keskliit oma summad ja kuhu ta neid paneb. Keskliit on oma summade üle vastutav aruande korras asemikkude kogu ees. Seal lahendatakse iga aasta kord need müstilised sala- dused. Muul juhul ei ole tarvis tal seda deklaree- ridagi ja seesugune küsimine peaks tunduma kü- sijale piinlik. Sama hästi võiksime ju hakata vastutulijatel küsima, kust keegi on saanud lipsi kaela või jalutuskepi! See ei ole aga ka vist Tar- tu pool kombeks.

On ju väga hõlbus saata põhjendatud palvet 1 miljoni senti toetuse määramiseks ja 3 miljoni senti laenu andmiseks. Nende vajaduses ei kant- le keegi. Kuid kust seda võtta? Tartu esindajad on ju ka vist kuulnud, et terve kehakultuuri siht- kapitali valitsuse pooleaasta eelarve määrati kind- laks 1.800.000 senti peale. Ja summade määrami- ne ei olene ju sihtkapitali valitsusestki, vaid see- sugused otsused teeb kultuurnõukogu. Spordi keskliit ja sihtkapitalide valitsus võivad Tartule määrata paberil ka 10 miljonit senti toetust ja 30 miljonit senti laenu, kuid kes ja mis garan- teerib selle teostumise?

Ei ole Tallinna staadionigi ehitamine läinud sugugi nii hõlpsasti kui arvatakse, vaid selle teostumises on Tallinna tegelased näinud verist vaeva, kasutanud pööraseid kombinatsioone ja pigistanud otse need summad välja. Mäletataks ju veel, et staadioni ehitus ainult sellega või- malikuks sai, et seal 1923. aastal peeti laulupidu. See pani ka raha liikvele. Tartu mehed aga ar- vavad, et Tallinnas praetud tuvid ise lendavad suhu.

Või kas arvatakse, et kui Tallinn ei oleks ehi- tanud enesele staadioni, et seesugune oleks võinud praegu olla Tartus? Vale. Seda ei oleks ol- nud siis ei Tallinnal ega Tartul. Kui aga Tallin- na saadi kord staadioni võimalus kombineerida, siis tuli ta ehitada lõpulikult valmis, et temasse mahutatud summad ei oleks raiskunud asjata. Tulid teha harjutusväljad, et kallis võistluspaik ei oleks lühikese ajaga hävitatud.

Tartus maetakse praegu ühe sportliku asu- tuse sisse pööraseid miljoneid (kuuldavasti on neid läinud juba 16), kuid vaevalt saab sealt suurt asja. Tallinna lehed soovitasid omal ajal nim. asutust (kehalise kasvatusse instituuti) ehi- tada kohale, kus oleks olnud võimalik ka spordi- väli luua, kuid millegi pärast peeti kohasemaks ikka turnima jääda mingitele varemlogudele, mis neelavad ära ka mõistliku spordivälja kulud. Vast oleks kohane olnud selgi puhul Tartu linnanõu- nikkudel ja teistel välja astuda!

Kuid armsad inimesed, ärme kakleme! Nii ei jõuta kaugele. Kes tahaks salata, et meie lii- tude asjaajamine on tinaselt raske liikumisega, et kehakultuuri sihtkapitali valitsus kannatab fantaasiarohkuse all, kuid ega's Tartu samm sel- lele mingit parandust too. Peale vastastikuse näaklemise, millele kolmandad itsitades pealt vaatavad, on sellest vaevalt midagi loota.

On tervitada, kui Tartust tõuseb tusedaid töömehi. Sarnaseid oodatakse ammu. Tulgu nad välja ja näidaku, mida nad suudavad.

H. T.

Kesk-Eesti horitsont.

10 aastat Türi jalgpalli. — Türi tänavu Eesti neljas pallilinn.

25. nov. oli Kesk-Eestis Türi spordilule ja Türi SR-ile märkimisvääriline redelipulk tungil edule. Nim. päeval korraldas SR oma sügispeo, millel lühidalt vaadati tagasi mitte üksi möödunud hooajale, vaid ka Türi, s. t. Järva jalgpalli kümneaastalisele minevikule. 1918. a., see oli okupatsiooni suvel, korraldasid Türi pallimehed oma esimese võistlusreisi Paide vanasse linna ja pidasid võistluse Paide linnameeskonnaga. Tol „vanal ajal“ oli Paide meeskonnas väravavahiks praegune kunstnik ja sporditegelane Guido Mamberg, backiks kettaheitja Joh. Pürn ja forwardiks major H. Freiberg, kes hiljem mitu head aastad mängis Kalevi nimekas B meeskonnas tsentrhalfi. Paidlased olid sel türilaste esimesel „väljatungil“ noobliit laimatud oma külalislahkusest: Türi poisid paigutati linna esimesesse „hotelli“ ja väljal (ikka sel neetud laadaplatsil) oli avamäng Paide tuletõrjajate plekkorkestrilt. Ainsam tume täpp sel suurkorraldusel oli, et Paidel enesel puudus 11 mängijat ja meeskond tehti täisarvuliseks okupatsioonivägedest kolme raudnaeltega löödud saabastega saksa-mihkli kaasavõtmisega. Paide võitis 3:1, mille juures türilaste värava G. Mambergi võrku lõi O. Lõvi.

See jäi Paidele vast ainsaks võiduks Türi üle ja praeguseks on olukorrad muutunud palju. Türi ei kehasta mitu aastat järjestiku enam mitte ainult Järva jalgpalli, vaid tänavu ka kogu Kesk-Eesti oma ja prätendeerib (seda tagasihoidlikult) Eesti neljanda pallilinna kohale Tallinna, Tartu ja Pärnu järel. Üksiku meeskonna — kõva rusikana kõvas kindas on Türi SR vast värava võrra löögivõimsam Pärnu tublimast, kuid meeskondade arv ja nende võimete võrdlemisi võrdne klass tagab suurema tunnustuse Pärnule, mis vana ja uue linna esialgsetes suhetes ka loomulik.

Küllalt saatuse heatahtlikkust oli selles, et Türi SR oma sügispeol võis näha, kuidas soojal meeleolul ta meeskond võitis vastu liidult saadetud Kesk-Eesti meistri diplomid. Ringkonnas on kolm tugevat keskust: Pärnu, Viljandi ja Türi. Kuna varematal aastatel Pärnu ja Viljandi olid juba jõudnud K.-E. mestri tiitlini, siis oli see Türi tänavu esmakordne. Geograafiliselt sattus tiitel Türi kõige sobivamalt, kuna Türi on ju peaaegu ideaalselt Eesti keskpäigas. Edasi langes tiitli tulek kokku Türi jalgpalli kümneaasta tähtpäevaga ja kolmandaks oli Türi tiitli võitmise järel tubli tunginud edasi ringkon-

dade finaali, mis kogu Kesk-Eesti traditsioon. Ühelgi ringkondade finaali ei ole nende võistluste sisseseadmisest saadik puudunud ühe finalistina Kesk-Eesti meister.

Õhtu avakõne üldteemil „kehakultuurist“ lausus hästikõlaval häälel instr. A. Salk: „Need k. k.'i koolist pärit või tema koolile lähedased instruktorid on oma nooruslikkusega üldiselt meeldivad poisid, kuid tihti ei tea nad ise, mida nad just tahavad. See „elu eesmärgi“ ja „maailma-vaate“ võtmine nõuab ju ka kehakultuuri alal kestvat asjasse tungimise aega. Nüüd on neil see aga tihti omalaadne vinger, milles korruga segamini aetud heeringat ja torti. Ühes asjas on neil instruktoritel siiski kindlam lõhn juures: „usupuustajalikkude“ lausetega sõitlevad nad sensatsiooni-isu rahvas ja rekordi-isu sportlaskonnas. Igapäev on ju üleaurune sellele teiselt poolt otsa ütelda, et üks on teisega seotud, et professorid on tarvilikud (vaatamata, et igauks selleks ei saa ega või saada) ja et ka aurumasin oli omal ajal sensatsioon, kuigi nüüd ta on praktiline veo- ja liikumisabinõu. Hea oli, et instruktor Kesk-Eesti meistermeeskonda ei tunistanud rekordsportlasteks ja Türi rahvast sensatsioonijanuseks, kuigi nad seda rohkem on kui mees oskas arvata.

Diploomid liidu poolt andis SR-i esimehele kätte O. Lõvi. Meeskonnale ütles ta päevakohaselt „Ikka edasi!“ Kui mätas haljas, siis tähendab see pallimehele jälle uut löömist ja vere tuikamist.

Mis puutub hooaja arvustikku, siis on Türi SR sooritanud 16 võistlust, millest kolm teise meeskonnaga. Hooaja vastaste seas oli 5 pealinna meeskonda ja teistest suurematest Tartu JK ja Rakvere Kalev. 13-dest võistlusest, mida Türi SR-i esimene meeskond pidanud, on võidetud 8, viiki mängitud 2 ja kaotatud 3. Väravate vaherkord on Türi heaks 52:24. Esimeses meeskonnas on hooaja jooksul mänginud 17 meest. Neist on kõik matschid kaasa löönud pb. Joh. Karpender (meesk.-kapt.), vs. A. Reinveg ja vä. S. Viirman. Meestest, kes Türi eest kümne aasta eest Paide vastu võistlesid, olid veel tänavu aktiivsed J. Karpender (oma parema vormiga) ja J. Vollman.

Peale jalgpalli valitseb Türi Järvat murdmaajooksus ja suusatamiseks. Kergetõustikus ja ujumises kuulub Türi liiksaks ka veel mõned esikohad.

Asja hing Türi on Madis Temp, kes

Türi SR-i esimeheks selle asutamisaastast — 1921 — saadik. Mees on ennast annud asjale seevõrra, et spordikire kaotamisel ei hindaks ta ka söögiisu.

Nädal varemalt korraldas SR Türi esivõistluse murdmaajooksus. Kuigi aeg liig sügisene ja terrään uputusaegne, oli osavõtjaid rahuldavalt. Üle poolte osavõtjatest oli pallimehi, kes enne suusatamisele üleminekut teinud käike ja nüüd neid lõpetasid murdmaaga. Suure ülekaaluga tuli võitjaks Viirman junior, pallimeeskonna nobe vä. ja Järva suusameister, kelle „sõjanime“ Siki ei puudu ülemaaline kõla. Nüüd pühitses Siki Viirman oma suuremat jooksuvõitu. Võitja aeg distant-si kohta, mille pikkus üle 4 km, oli 21.44. Teiseks tuli Eka Salodin, kolmandaks O. Piiber, kõik kolm Türi SR-i 1. meeskonna mängijad.

T. Kivi.

— Viin lõi Berliini jalgpalli linnavõistlusel 4:1. Poolaeg 2:0. Pealtvaatajaid 50.000.

Igasugused
spordiabinõud.

Spordiseltsidele sõjaväelastele ja koolidele
hinnaalandus.

Kaubamaja

„Sport“

Tallinn, Narva mnt. 19,
kõnekr. 23-00.

«Ovomaltine»

on väärtuslikumatest toiduainetest kontsentreeritud loomulik jõutoit, heamaiguline ja kergesti seeditav, aitab suurendada vaimulist ja kehalist vasiupidavust ja töövõimet.

OVOMALTINE

kosutab ka teid
Dr. A. Wander A-G, Bern, Schweiz.
Müügil kõikides apteekides ja
rohukauplustes.

Ladu: A.S. »Ephaq«, Tallinn, Harju t. 41, ja Narva mnt. 42.
Tartus: Lille tän. 1.

Spordiäri

RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19,
telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud
spordi ja võimlemise abinõusid.